

MINISTERUL EDUCAȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA

INSTITUTUL DE ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI

CURRICULUM PENTRU DISCIPLINA OPȚIONALĂ

EDUCAȚIE PENTRU MEDIA

(clasele III–IV)

Chișinău, 2017

ECHIPA DE LUCRU:

Silvia Șpac, dr. în Științe pedagogice, învățătoare, L.T. "G. Călinescu"

Loretta Handrabura, dr. în Filologie, conf. univ., UPS "Ion Creangă"

Natalia Grîu, consultant superior, ME

Recenzenți:

Mariana Marin, doctor, conferențiar universitar, Institutul de Științe ale Educației

Svetlana Nastas, doctor în Pedagogie, Institutul de Științe ale Educației

Ion Achiri, doctor în Științe fizico-matematice, conferențiar universitar, Institutul de Științe ale Educației

Ion Botgros, doctor, conferențiar universitar, Institutul de Științe ale Educației

CUPRINS

Introducere.....	4
I. Concepția didactică a disciplinei opționale.....	5
II. Competențe-cheie prioritare pentru disciplina opțională.....	5
III. Competențe transdisciplinare prioritare pentru disciplina opțională.....	5
IV. Competențe specifice disciplinei opționale	6
V. Repartizarea temelor pe clase și unități de timp	6
VI. Subcompetențe, conținuturi, activități de învățare și evaluare	6
VII. Sugestii metodologice	9
VIII. Strategii de evaluare	9
Referințe bibliografice	10

INTRODUCERE

În prezent, educația pentru media în școală este sporadică, limitându-se la o dimensiune ilustrativ-informativă, ca suport pentru activitatea didactică. Profesorii și părinții nu sunt suficient de pregătiți pentru a-și ghida elevii/copiii în acest demers complex, variat și cu multe capcane, efecte nocive, pentru a-i ajuta să consume informații relevante și utile vârstei lor, să discearnă între manipulare și adevăr. Timpul afectat consumului de mesaje mediatice, îndeosebi audio-vizuale, este tot mai mare, cu numeroase implicații imediate sau latente, directe sau indirecte, previzibile sau imprevizibile asupra sănătății emoționale și dezvoltării personalității elevilor în plin proces de formare.

Mass-media și, de curând, multimedia reprezintă astfel, chiar din perspectiva construirii sinelui, un mediu la care elevii se raportează constant, fără ca ei să fie pregătiți pentru a face și a utiliza diferențele dintre realitate, reprezentarea acesteia și virtualitate.

În aceste condiții, este cu atât mai necesară formarea la elevi/e a competențelor de raportare la medii și anume prin selecție valorică, analiză și atitudine critică față de mesajele transmise. Dezvoltarea la elevi, începând cu clasa a III-a sau a IV-a din treapta primară, apoi gimnazială și liceală, a acestor competente reprezintă aspecte esențiale pentru un comportament activ și responsabil al acestora ca viitori cetățeni. Ca membri ai comunității, elevii trebuie să fie capabili să caute și să utilizeze informația, să comunice liber, deschis, fără teama confruntării cu o realitate pentru care nu sunt pregătiți. Curriculumul școlar propus are în vedere, dincolo de semnificația deosebită a mediilor în prezent, „deschiderea” și apropierea școlii de viață, necesitate reliefată ca atare din perspectiva reconceptualizării educației și rolului școlii, precum și realizarea educației civice prin media și pentru mass-media.

Comunicarea de masă face parte din multiplele dimensiuni ale contextului sociocultural în care cresc și se formează copiii. Curiozitatea și dorința de cunoaștere a elevilor nu mai sunt satisfăcute doar în cadrul restrâns al clasei sau al experiențelor cotidiene extrașcolare. Ei sunt atrași de cultura digitală și de suporturile tehnice ale mass-media și multimedia. Acestea sunt mai apropiate de interesele lor, prezentându-se sub formă de jocuri, videoclipuri, producții cinematografice, conexiuni de tot felul – forumuri de discuții, chat-uri, discuții în timp real și virtual. Registrul mediilor se lărgeste odată cu progresul tehnologic, chiar dacă identificăm și suporturi aparent tradiționale, dar care valorifică noile tehnologii digitale (păpuși care vorbesc, roboți cu diverse performanțe intelectuale ș.a.).

Studiul aspectului deontologic și valoric de explorare a mijloacelor mediatice a permis să delimităm două axe în pregătirea și educația pentru media a elevilor:

1. educația pentru un contact optim cu media, pentru a recepționa / a privi, a audia, a lectura, a se informa și a asimila activ, creator și adecvat vârstei conținutul mesajelor mediatice;
2. capacitatea și competența pentru utilizarea media în contextul efortului de autoeducație și educație pe tot parcursul vieții.

Curriculumul școlar, propus pentru clasele III-IV din treapta primară, este justificat din perspectiva următoarelor aspecte:

- dezvoltarea fără precedent a mediilor atât sub aspectul diversificării modalităților de distribuire a mesajelor, cât și a multiplicării tipurilor de mesaje transmise;
- creșterea consumului de medii, în rândul copiilor, adolescenților și tinerilor, influențați în ceea ce privește alegerea modului de viață, implicit raportarea la modele umane, stiluri de activitate; practicarea unor hobby-uri, comportamente, precum și relaționarea cu ceilalți;
- implicarea mediilor în procesul complex de funcționare a unei societăți democratice.

Disciplina opțională *Educație pentru media* are menirea să transforme dependența de tehnologie și de socializare a elevilor în noi experiențe cognitive, un sprijin pentru conceptualizarea cunoașterii, optimizarea relațiilor cu ceilalți, promovarea valorilor precum demnitatea, echitatea, generozitatea, ordinea, libertatea, spiritul comunitar. Totodată, cursul, gândit pentru toate treptele de învățământ, își propune să dezvolte abilitățile de analiză și raportare critică la mesajele transmise de media, capacitatea de a discerne între o informație veridică și manipulare, capacitatea de a lua decizii și de a acționa în cunoștință de cauză.

Administrarea disciplinei opționale *Educație pentru media*

Statutul disciplinei	Arii curriculare	Clasa	Nr. de unități de conținuturi	Nr. de ore pe an
Opțională	Educație socioumană Limbă și comunicare Arte și Tehnologii	cl. III-IV, la discreția învățătorului	33	33

Notă: Opțiunea alegerii clasei pentru studierea acestei discipline aparține elevilor și cadrului didactic.

I. CONCEPȚIA DIDACTICĂ A DISCIPLINEI OPȚIONALE

Scopul demersului didactic proiectat prin actualul curriculum este de a crește gradul de înțelegere și utilizare rațională a media de către elev/e, de a forma un cetățean-consumator de media avizat și responsabil prin formarea competenței socioculturale de cunoaștere / înțelegere și apreciere a valorilor, normelor sociale transmise de media.

Procesul de predare-învățare-evaluare a disciplinei opționale *Educație pentru media* se va axa pe formarea următoarelor valori și atitudini: libertatea de expresie, libertatea opiniilor, relaționarea pozitivă și constructivă cu ceilalți, valorificarea optimă și creativă a potențialului intelectual, încrederea în propria persoană și în ceilalți, spiritul critic și de autoevaluare, evaluare reciprocă obiectivă.

II. COMPETENȚE-CHEIE PRIORITARE PENTRU DISCIPLINA OPȚIONALĂ

- Competența de a învăța să înveți;
- Competențe sociale și civice;
- Competențe digitale;
- Competențe de comunicare în limba română;
- Competențe de exprimare culturală și de conștientizare a valorilor culturale.

III. COMPETENȚE TRANSDISCIPLINARE PRIORITARE PENTRU DISCIPLINA OPȚIONALĂ

- Competențe de a învăța din surse diverse, independent și împreună cu alții;
- Competențe de a interacționa constructiv cu oamenii din jur, pe bază de colaborare;
- Competențe de utilizare a resurselor informatice, digitale destinate învățării și odihnei;
- Competențe de a aplica abilitățile de bază integrate în situațiile de învățare și comunicare eficientă cotidiană;
- Competențe de a respecta diversitatea dorințelor și posibilităților oamenilor, recunoașterea drepturilor persoanelor reprezentante ale diferitor culturi.

IV. COMPETENȚE SPECIFICE DISCIPLINEI OPȚIONALE

- Dezvoltarea gândirii critice prin lectura presei periodice pentru copii și vizionarea produselor audiovizuale și multimedia;
- Accesarea și selectarea unor conținuturi media pentru dezvoltarea personală;
- Înțelegerea locului și rolului mediilor în dinamica societății contemporane;
- Elaborarea unor produse mediatice prin aplicarea unor strategii specifice de lucru cu textul literar și nonliterar;
- Consolidarea relațiilor interpersonale prin valorificarea eficientă și adecvată a produselor media.

V. REPARTIZAREA TEMELOR PE CLASE ȘI UNITĂȚI DE TIMP

Clasa	Unități de învățare	Nr. de ore
III-IV	Inițiere în mass-media	5 ore
	Presa scrisă și presa online	6 ore
	Audiovizualul	6 ore
	Filmul	5 ore
	Multimedia și noile medii în viața copilului	6 ore
	Sănătatea micului consumator de produse media	5 ore
	Total	33 ore

VI. SUBCOMPETENȚE, CONȚINUTURI, ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE ȘI EVALUARE RECOMANDATE

Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
1.1.Utilizarea corectă a termenilor corelați conceptului „mass-media” în discuțiile cotidiene și în reproducerea unor informații. 1.2.Manifestarea interesului pentru sursele de informare și deducerea aspectului pozitiv și educativ al acestora.	I. Inițiere în mass-media 1. Ce este mass-media? Mass-media în viața noastră. 2. Mijloacele de comunicare în masă. 3-4 Istoria și evoluția mass-media. 5. Funcțiile mediilor.	<i>Exerciții de:</i> - studiere a termenilor-cheie din domeniul mass-media; - descriere a mijloacelor de comunicare în masă cunoscute; - relatare prin exemple proprii a informațiilor preluate din mediile naționale și internaționale; - enumerare a surselor de informare accesate; - argumentare a necesității mediilor în viața de zi cu zi.

<p>1.3.Cunoașterea formelor de media după indicii propuși: media scrisă, online, audiovizuală.</p>		<p><i>Activități de evaluare:</i> Proiect de grup: Publicația electronică pentru copii. Proiect în perechi: Istoria și evoluția unui mijloc de comunicare în masă preferat. Portofoliul elevului/eleveii.</p>
<p>2.1. Identificarea unui mesaj scris în funcție de mijloacele de transpunere a acestuia. 2.2.Compararea avantajelor și dezavantajelor e-book-ului cu cele ale cărții tradiționale. 2.3.Transpunerea unor situații reale sau preluate din media în produse și creații proprii (interviu, articol). 2.4.Aplicarea algoritmului de elaborare/prezentare a unor produse media scrise și online.</p>	<p>II. Presa scrisă și presa online</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ziarul pentru copii - sursă de informare. 2. Articolul de ziar. 3. Revista pentru copii - sursă de documentare. 4. Algoritm de prezentare a unei reviste. 5. E-book-ul versus cartea tradițională. 6. Citesc, reflectez - ca un cetățean mă formează! 	<p><i>Exerciții de:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - analiză a elementelor componente ale unui ziar; - comentare a mesajelor vizuale, scrise; - accesare și selectare a revistelor și textelor on-line; - argumentare a rolului lecturii ziarelor și revistelor; - elaborare a unui articol de ziar; - utilizare în propriul sistem lexical a informațiilor și ideilor preluate. <p><i>Activități de evaluare:</i> Sondajul de opinie. Proiect individual: Conceptul unei reviste. Chestionarul. Fișa de lectură.</p>
<p>3.1.Analiza și interpretarea critică a unor produse media audiovizuale. 3.2.Sintetizarea valorilor culturale, naționale și universale pe baza produselor media: (emisiunilor televizate, radiofonice). 3.3.Utilizarea eficientă a fluxului de informații audiovizuale în diferite situații reale sau modelate/ de simulare a unor contexte. 3.4.Realizarea unor produse audiovizuale pentru copii.</p>	<p>III. Audiovizualul</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Radioul. Emisiunea radiofonică. 2. Arta comunicării în spațiul audio: dedicațiile muzicale și interviul. 3. Televizorul, „stăpân al timpului liber” și sursă de informare. 4. Emisiunile cognitive și cele de divertisment. 5. Emisiunea TV preferată a mea și a familiei. 6. Evaluare sumativă: Simularea realizării unei emisiuni televizate. 	<p><i>Exerciții de:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - selectare a postului radio, tv, a produsului mediatic preferat. - audiere și argumentare a unor produse radiofonice; - analiză a diferitor produse media (dedicații și interviuri); - diferențiere a emisiunilor pentru copii (cognitive și de divertisment); - proiectare a unei emisiuni radiofonice/televizate. <p><i>Activități de evaluare:</i> Fișa de autoevaluare la tema: Emisiunea radiofonică. Proiect de grup: Simularea realizării unei emisiuni TV pentru copii. Chestionarul. Fișa de autoevaluare.</p>

<p>4.1. Identificarea secvențelor educative și creative în produsele cinematografice.</p> <p>4.2. Selectarea și analiza unor filme relevante pentru dezvoltarea personală.</p> <p>4.3. Exprimarea opiniilor și atitudinilor proprii față de conținuturile vizionate și receptate, precum și a modelelor de eroi.</p>	<p>IV. Filmul</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Filmul – spectacol de lumină și culoare. Din istoria filmului. 2. Filmul de animație. 3. Filmul documentar și filmul artistic. 4. Mesajul educativ al filmului. 5. Prezentarea filmului preferat. 	<p><i>Exerciții de:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - explicare a noțiunilor din domeniul cinematografiei; - precizare a destinației filmelor în viața cotidiană; - recunoaștere a mesajelor transmise prin intermediul filmului; - identificare a modelelor de eroi în personajele din filmele pentru copii. <p><i>Activități de evaluare:</i></p> <p>Proiect de grup: Benzi desenate care ilustrează momente din istoria filmului.</p> <p>Fișa de autoevaluare.</p>
<p>5.1. Completarea cunoștințelor anterioare despre sursele informaționale, apreciind aspectul/ impactul formativ, pozitiv al acestora, dar și cel negativ.</p> <p>5.2. Aplicarea tehnicilor de selectare a unor conținuturi media pentru documentare și relaționare constructivă cu semenii.</p>	<p>V. Multimedia și noile medii în viața copilului</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Calculatorul – un mijloc modern de învățare. Utilizarea rațională a calculatorului. 2. Noile medii și site-urile pentru copii. 3. Rețelele sociale. 4. Poșta personală și cea a clasei. Neticheta. 5. Jocurile virtuale – între divertisment și dependență. 6. Siguranța online. 	<p><i>Exerciții de:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - identificare a oportunităților de învățare prin mijlocirea calculatorului; - elaborare a poștei personale și a clasei; - memorare a tehnicilor de securitate în mediul virtual; - identificare a conținuturilor media cu impact negativ asupra sănătății; - elaborare a regulilor pentru neticheta clasei. <p><i>Activități de evaluare:</i> Proiect de grup: Codul de reguli pentru utilizarea noilor medii.</p> <p>Fișa de autoevaluare.</p>
<p>4.1. Cunoașterea regulilor de explorare rațională, responsabilă a mediilor ca activitate de recreare și informare.</p> <p>4.2. Identificarea mesajelor, produselor care instigă la ură, dezbinare, violență sau și manipulează.</p> <p>4.3. Conștientizarea impactului pozitiv/negativ al explorării mediilor asupra sănătății.</p>	<p>VI. Sănătatea micului consumator de produse media</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Daunele utilizării excesive a mijloacelor de comunicare în masă. 2. Regimul zilei și consumul mediatic. 3. Manipularea prin media. 4. Capcanele lumii virtuale și consecințele nefaste asupra sănătății fizice și emoționale a micului consumator. 5. Evaluare sumativă: Portofoliul elevului/eleveii. 	<p><i>Exerciții de:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - memorare a regulilor de protecție a sănătății fizice și mentale în timpul utilizării media; - control a mesajelor media accesate și utilizate; - proiectare a activităților de consum mediatic de calitate și pentru sănătate. <p><i>Activități de evaluare:</i></p> <p>Proiect individual: Regimul meu de consum mediatic.</p> <p>Ancheta: Agenda de consum mediatic.</p> <p>Evaluare sumativă.</p>

VII. SUGESTII METODOLOGICE

Proiectarea-predarea-învățarea

Curriculumul la disciplina opțională *Educație pentru media* se va realiza prin utilizarea **Auxiliarului didactic pentru învățători și elevi**, care va fi elaborat și va include *Ghidul învățătorului* și *Fișe didactice*. Având caracter informativ și formativ, disciplina *Educație pentru media* se axează pe situații concrete de învățare, cu exemple relevante din spațiul media (filme, articole de ziar, reviste, interviuri, emisiuni televizate, captări audio și video, reportaje etc.), din mediul familial, social și cel școlar. Instrumentarul didactic utilizat va respecta paradigma socio-constructivistă și interactivă, în măsura în care elevul, subiect al propriei învățări, își construiește individual cunoștințele în interacțiune cu ceilalți. Astfel, curriculum opțional la disciplina *Educație pentru media* propune diversificarea formelor de activitate individuală, în perechi și în grup. În acest context, situațiile de învățare vor deveni, în egală măsură, sursă a cunoștințelor: elevul/a va confrunța propriile cunoștințe și valori cu exigențele situației/contextul propus, și criteriu al cunoașterii; elevul va discerne asupra pertinentei/relevanței achizițiilor obținute.

Centrarea pe cel/cea ce se educă și pe activitatea sa de construire a cunoașterii presupune ca elevul să manifeste interes și implicare, să caute informația, să se informeze, să analizeze, să compare, să evalueze, tratând critic informația, indiferent de sursa de proveniență a acesteia. Acest fapt va necesita utilizarea unui instrumentar didactic activ-participativ, inclusiv tehnici de dezvoltate a gândirii critice, structurate pe etapele-cadru ERRE: Evocare, Realizare a sensului, Reflecție și Extindere.

Tehnici de lucru oportune sunt cele de factură ludică, orientate spre motivarea elevilor și stabilirea interacțiunilor educaționale: *Brainstorming*, *Brainwritting*, *Explozia stelară*, *Clustering*, *6 De ce?*, *Cvintet*, *Jurnalul dublu*, *Agenda cu notițe paralele*, *Graficul conceptual*, *Floarea de nufăr*, *Studiu de caz*, *Discuția de tip Panel*, *Graficul T*, *VAS*, *Presupunerea prin termeni*, *Cubul*, *Grila lui Quintilian* etc. Considerăm deosebit de relevante aplicarea la clasă a *Studiilor de caz*, preluate din spațiul media, care oferă o gamă generoasă de conținuturi pe acest segment. Posibilitatea vizualizării unor studii de caz (filme, interviuri, reportaje, emisiuni etc.) va avea un impact puternic asupra copiilor, determinându-i să trăiască activ experiențele de învățare, să aprecieze dimensiunea interacțiunii sociale a situațiilor propuse, să formuleze ipoteze și să desprindă observații, raportându-le la propria experiență de viață.

Totodată, recomandăm aplicarea *Jocului de rol* care poate fi corelat, după caz, cu situațiile prezentate prin *Studiu de caz*. Combinarea celor două metode îi va permite învățătorului să construiască un design constructivist al lecției, încurajând elevul/a să-și edifice o viziune integrală asupra problemei abordate, să observe critic diferite puncte de vedere asupra situației (punctul de vedere al agentului sau actorului media, punctul de vedere al comunității, punctul de vedere al colegilor/colegelor și punctul de vedere personal), să se implice în dialoguri argumentative, realizând feed-back și feed-forward-ul.

VIII. STRATEGII DE EVALUARE

Evaluarea competențelor formate prin cursul opțional *Educație pentru mediase* va realiza în conformitate cu prevederile *Metodologiei privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori în învățământul primar*, aprobată de către Ministerul Educației la 26 august 2015 și pusă în aplicare din 1 septembrie 2015. Criteriile de evaluare vor servi drept repere de învățare eficientă. Produsele elaborate vor fi evaluate în baza criteriilor de succes, stabilite și negociate împreună cu elevii, anunțate anticipat într-un limbaj accesibil și vor contribui la motivarea acestora pentru învățare conștientă.

Evaluarea va fi centrată pe tehnici și strategii didactice activ-participative, fapt ce va permite orientarea rezultatelor școlare spre latura metaformativă. Se va urmări ca prin evaluare să se poată observa achizițiile elevilor la nivel de atitudini, convingeri, conduite personale, mentalități produse la nivelul structurilor cognitive și afectiv-motivaționale. Profesorul are libertatea alegerii instrumentarului didactic de evaluare, diversificând formele de evaluare orală, scrisă și practică, astfel încât să asigure caracterul multifuncțional al evaluării și personalizarea acestui proces, în funcție de obiectivele urmărite. La finalul fiecărei unități tematice se va realiza câte un produs. Astfel, la nivelul fiecărei unități, elevii vor elabora individual sau în grup un produs care va demonstra evoluția gradului de înțelegere și utilizare rațională a media. Propunem inițierea și desfășurarea unor proiecte de dezvoltare personală și comunitară, dezbateri, chestionare, sondaje, portofolii, interviuri, jocul didactic, jurnalul reflexiv etc.

Recomandăm utilizarea chestionarelor de autoevaluare, precum și a fișei de autoevaluare, care permit elevei/ului să-și observe propriul comportament în situații de învățare structurate cooperativ. În mod special, încurajăm realizarea evaluărilor practice, întrucât considerăm că, în perspectiva evaluării competențelor specifice enunțate pentru această disciplină opțională, utilizarea unor sarcini de lucru, precum și a evaluării realizate cu ajutorul computerului (teste online, poșta clasei etc.) va constitui o oportunitate.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Documente normative:

1. *Codul Educației al Republicii Moldova*. Chișinău, 2014, nr. 152 din 17.07.2014. Publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 319-324, art. nr. 634 din 24.10.2014.
2. *Strategia de dezvoltare a educației pentru anii 2014-2020 „Educația-2020”*. Hotărârea guvernului Republicii Moldova nr. 944 din 14.11.2014. Publicat în Monitorul Oficial, nr. 345-351 din 21.11.2014.
3. *Metodologia privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori în învățământul primar*, aprobată în ședința Consiliului Național de Curriculum, Ministerul Educației al Republicii Moldova (26 august 2015).

Referințe științifice și metodice:

1. Albușescu I. *Educația și mass-media. Comunicare și învățare în societatea informațională*. Cluj-Napoca: Dacia, 2003, p. 81-122.
2. Cemortan R. *Comunicarea și mass-media*. Chișinău: Tipografia Reclama SA, 2006, 142 p.
3. Cristea S. *Fundamentele științelor educației. Teoria generală a educației*. Chișinău: Litera Educațional, 2003, p.152.
4. Cucu G. *Educația și mass media*. București: Licorna, 2000, p. 4-37.
5. Cuznețov L. *Etica educației familiale*. Chișinău: Editura ASEM, 2010.
6. *Educație pentru toleranță*, supliment al revistei de teorie și practică educațională *Didactica Pro...*, 2004.
7. Guțu Vl. *Pedagogie*. Chișinău: CEP USM, 2013. p.144-168.
8. Hodge B., Tripp D. *Children and Television*. Cambridge: Polity Press, 1986
9. Masterman Len, Mariet François. *Media Education in 1990's Europe. A Teacher's Guide*. Council of Europe Press, 1994.
10. *Mass-media și influența lor*. www.e-scoala.ro/comunicare/mass-media.html; Noelle-Neumann E. *Spirala tăcerii. Opinia publică – înțelesul nostru social. Teorii privind influența mass-mediei* ro.wikipedia.org/wiki/mass-media; Crișan C., Danciu L. *Manipularea opiniei publice prin TV*. Cluj-Napoca: Dacia, 2000, p. 17-51.

11. Spac S. *Educația pentru mass-media a elevilor din treapta învățământului primar. Chid metodologic*. Chișinău, 2014, Tipogr .Primex COM.
12. Virgiliu Gh. *Efectele micului ecran asupra minții copilului*. București: Podromus, 2007.

Resurse on-line:

1. Drăgan J., Ștefănescu P. (coord.). Povară A., Velicu A. *Reprezentarea violenței televizuale și protecția copilului*. București: Vanemonde, 2009. <http://cna.ro/IMG/pdf/Reprezentarea-violentei-1>
2. *Детское восприятие*. 2013. http://semya.tv/vospitanie_detei/detskoe-vos.
3. Влияние средств массовой информации на воспитание подрастающего поколения. <http://bibliofond.ru/view.aspx?id=443951>.
4. Дусь Р.А. *Ребенок и компьютер*<http://semya.tv>
5. *Educația informală și mass-media*. Coordonatori: Gh. Bunescu, El. Negreanu. București: Institutul de Științe ale Educației, Laboratorul Teoria Educației, 2005.<https://dorinpopa.files.wordpress.com/.../educatia-informala-si-mass-med...>
6. *Educația în domeniul mass-media în mediul digital*. Recomandarea, 2009. http://europa.eu/legislation_summaries/inform
7. European Parliament resolution of 16 December 2008 on media literacy in a digital world (2008/2129(INI)). 16 December 2008 – Strasbourg.
8. [Медиаграмотность для школьников. Возможно образовать всю ... mediakritika.by/.../mediagramotnost-dlya-shkolnikov-vozmozhno-obrazovat-vsye-be.....](http://mediakritika.by/.../mediagramotnost-dlya-shkolnikov-vozmozhno-obrazovat-vsye-be.....)
9. Media education. Recommendation of Council of Europe (2000)
10. Paris Agenda or 12 Recommendations for Media Education (2007)Parliamentary Assembly, Council of Europe. Doc. 8753, June 6, 2000 (Совет Европы: Рекомендации Парламентской Ассамблеи по медиаобразованию (2000) Перевод на русский язык).